

**PRACE NAUKOWE
Akademii Jana Długosza w Częstochowie**

**KULTURA FIZYCZNA
VII**

**Praca zbiorowa pod redakcją
Joanny Rodziewicz-Gruhn i Eligiusza Małolepszego**

Częstochowa 2007

Recenzenci
Maciej Łuczak
Andrzej Malinowski
Józef Langfort
Eugeniusz Gurgul

Redaktor
Przemysław Lasota

Korekta
Mirosław Łapot

Łamanie
Jacek Włodarczyk

Projekt okładki
Sławomir Sadowski

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2007

ISBN 978-83-7455-026-0
ISSN 1505-4241

Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie,
42 – 200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (034) 378 43 29, fax (034) 378 43 19
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

Wydanie I. Objętość 14,0 ark. druk. (B5)

Spis treści

Wstęp 7

Część I. Tradycje i współczesność kultury fizycznej i turystyki w Polsce

Artur Kurek

„Turysta” – pierwszy polski miesięcznik poświęcony turystyce 11

Eligiusz Małolepszy

Kultura fizyczna i turystyka na wsi w Polsce w świetle czasopisma

„Drużyna” w latach 1912–1920. 25

Teresa Drozdek-Małolepsza

Rada Naukowa Wychowania Fizycznego wobec wychowania fizycznego

i sportu kobiet (1927–1939) – zarys problematyki 35

Mirosław Ponczek

Piłka nożna w Sosnowcu w okresie II wojny światowej. 43

Zbigniew Szafkowski

Gorzowscy olimpijczycy (1988–2004). 55

Recenzje

Eligiusz Małolepszy

Mirosław Ponczek, Kultura fizyczna a Kościół rzymskokatolicki. Antyk – XX

wiek. Częstochowa 2004, ss. 85 65

Część II. Problemy rozwoju i zdrowia

Ryszard Asienkiewicz

Charakterystyka morfologiczna młodzieży Uniwersytetu Zielonogórskiego

w świetle uwarunkowań środowiskowych 71

Ryszard Asienkiewicz, Józef Tatarczuk, Artur Wandycz

Normy wskaźnika wagowo-wzrostowego populacji dzieci i młodzieży

Ziemi Lubuskiej 81

Joanna Rodziewicz-Gruhn

Charakterystyka wysokości i proporcji wagowo-wzrostowych

kobiet między 20 a 75 rokiem życia 89

Mirosław Kowalski, Wojciech Malinowski, Paweł Kowalski

Gra z młodzieżą wokół wartości zdrowie. Dyskurs (nie)oczekiwany

o mass mediach 95

Joanna Rodziewicz-Gruhn, Larysa Głazyrina, Wiesław Pilis

Zdrowotne znaczenie współczesnych form rekreacji ruchowej

podejmowanych przez ludzi w różnym wieku w Polsce 107

**Tomasz Pilis, Józef Langfort, Agnieszka Pilis, Wiesław Pilis,
Ryszard Zarzeczny**

Wyobrażenie o wypoczynku na różnych kontynentach
wśród młodzieży gimnazjalnej środowiska wiejskiego 119

Maria Pyzik, Joanna Rodziewicz-Gruhn

Rekreacja uczniów szkół częstochowskich – potrzeby a możliwości
ich realizacji 127

Wiesław Pilis, Barbara Nowak, Karol Pilis, Anna Michalik,

Tomasz Pilis, Mikołaj Czochara, Ryszard Pluta

Konsekwencje wypadków turystycznych i rekreacyjnych 135

Svietlana N. Feklistova

Differentiated approach to teaching play activity to children
of infant and preschool age with a hearing disorder 153

Olga Mamonko

Aktywizacja mowy u dzieci starszego wieku przedszkolnego z zaburzeniami
wywołanymi w warunkach specyficznej aktywności ruchowej 159

Część III. Turystyka i krajoznawstwo

Dorota Zarzeczna, Wojciech Żyłka,

Ryszard Zarzeczny, Cezary Michalski

Walory turystyczne gminy Boronów 171

Anna Zelga-Szmidla, Eugeniusz Gurgul, Joanna Rodziewicz-Gruhn

Walory turystyczne gminy Ogrodzieniec 183

Oksana Seroka, Eugeniusz Gurgul, Dorota Zarzeczna

Walory turystyczne Zelowa 189

Oksana Seroka, Eugeniusz Gurgul, Larysa Głazyryna

Walory turystyczne i rekreacyjne gminy Kluczewsko 195

Dorota Zarzeczna, Ryszard Zarzeczny,

Cezary Michalski, Larysa Głazyryna

Możliwości turystyczne i regionalizm miasta i gminy Koziegłowy 201

Cezary Michalski, Larysa Głazyryna, Dorota Zarzeczna

Wykorzystanie walorów turystycznych i rekreacyjnych gminy Olsztyn 215

Anna Zelga-Szmidla, Eugeniusz Gurgul

Speleologia na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej 225

Contents

Introduction	7
------------------------	---

Part I. Psychological Education and Tourism in Poland – Past and Present

Artur Kurek

„Turysta” – the first Polish monthly about tourism	11
--	----

Eligiusz Małolepszy

Physical Culture and Tourism in Rural Areas in Poland as Described in “Drużyna” in the years 1912-1920	25
---	----

Teresa Drozdek-Małolepsza

Science Council for Physical Education with Regard to Physical Education and Sports of Women (1927-1939) – an outline.	35
---	----

Mirosław Ponczek

Playing football in the Sosnowiec area during the period of World War II	43
--	----

Zbigniew Szafkowski

Olimpiasat Gorzów (1988-2004)	55
---	----

Review

Eligiusz Małolepszy

Mirosław Ponczek, Physical Culture and the Roman Catholic Church – from the Ancient Times to the XXth Century, pp. 85	65
--	----

Part II. Physical Development and Health

Ryszard Asienkiewicz

Morphological characteristics of students at Uniwersytet Zielonogórski With regard to environmental conditioning	71
---	----

Ryszard Asienkiewicz, Józef Tatarczuk, Artur Wandycz,

Standards for the weight-height index (BMI) for a population of children and youth in Lubuskie province	81
--	----

Joanna Rodziewicz-Gruhn

Health meaning of contemporary recreation forms undertaken by people of various age groups in Poland	89
---	----

Mirosław Kowalski, Wojciech Malinowski, Paweł Kowalski

Playing with the young about the value of health. An (un)expected debate about the media.	95
--	----

Joanna Rodziewicz-Gruhn, Larysa Głazyryna, Wiesław Pilis

Health meaning of contemporary recreation forms undertaken by people of various age groups in Poland.	107
--	-----

Tomasz Pilis, Józef Langfort, Agnieszka Pilis, Ryszard Pluta, Ryszard Zarzeczny	
Rural youth's image of leisure on other continents	119
Pyzik Maria, Rodziewicz-Gruhn Joanna	
Recreation facilities for school children in Częstochowa – current needs and future opportunities	127
Wiesław Pilis, Barbara Nowak, Karol Pilis, Anna Michalik, Tomasz Pilis, Mikołaj Czochara, Ryszard Pluta	
Consequences of touristic and recreational accidents	135
Feklistova S.N	
Differentiated approach to teaching play activity to children of infant and pre school age with a hearing disorder	153
Mamonko Olga	
Speech activation of the senior preschool age children with intellectual disorder in conditions of the specific motor activity	159

Part III. Tourism and Sightseeing

Dorota Zarzeczna, Wojciech Żyłka, Ryszard Zarzeczny, Cezary Michalski	
Touristic virtues of the Boronów commune	171
Anna Zelga-Szmidla, Eugeniusz Gurgul, Joanna Rodziewicz-Gruhn	
Touristic virtues of Ogrodzieniec commune	183
Oksana Seroka, Eugeniusz Gurgul, Dorota Zarzeczna	
Tourist virtues of Żelów	189
Oksana Seroka, Eugeniusz Gurgul, Larysa Głazyryna	
Tourist and recreational virtues of Kluczewsko commune	195
Dorota Zarzeczna, Ryszard Zarzeczny, Cezary Michalski, Larysa Głazyryna	
Touristic possibilities and regional culture of the city and the commune of Koziegłowy	201
Cezary Michalski, Larysa Głazyryna, Dorota Zarzeczna	
Making use of touristic and recreation value of Olsztyn commune	215
Anna Zelga-Szmidla, Eugeniusz Gurgul	
Speleology on Kraków-Częstochowa Upland	225

Wstęp

W niniejszym zeszycie, siódmym z kolei z serii wydawniczej „**Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie - Kultura Fizyczna**” zostały zaprezentowane prace autorów z różnych ośrodków naukowych krajowych i zagranicznych.

Recenzentem części I pracy – „Tradycje i współczesność kultury fizycznej i turystyki w Polsce” – był dr hab. prof. AWF w Poznaniu Maciej Łuczak. Problemy ukazane w tej części odnoszą się do następujących aspektów:

- kultury fizycznej i turystyki w Polsce w okresie zaborów i w okresie międzywojennym,
- sportu w Polsce w okresie II wojny światowej,
- osiągnięć polskich olimpijczyków na Igrzyskach Olimpijskich w latach 1988–2004.

Recenzentami publikacji zamieszczonych w części II byli: prof. dr hab. Andrzej Malinowski i prof. dr hab. Józef Langfort. Problemy analizowane w tej części dotyczą:

- wpływu uwarunkowań środowiskowych na kształtowanie wysokości i masy ciała oraz różnicowanie proporcji wagowo-wzrostowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- teoretycznych rozważań dotyczących zdrowia, prozdrowotnych i antyzdrowotnych aspektów uprawiania rekreacji i turystyki przez osoby w różnym wieku,
- wykorzystania różnych gier i zajęć ruchowych w edukacji i usprawnianiu dzieci z fizycznymi i psychicznymi deficytami rozwojowymi.

Recenzentami artykułów zamieszczonych w części III byli: prof. dr hab. Eugeniusz Gurgul i prof. dr hab. Józef Langfort. W tej części pracy poruszono głównie następujące zagadnienia:

- konsekwencji wypadków turystycznych i rekreacyjnych,
- speleologii na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej
- uwarunkowań rozwoju turystyki w gminach (watorów turystycznych gmin).

W zeszycie naukowym zamieszczamy również noty o autorach i wymagania redakcyjne.

Pragniemy złożyć bardzo serdeczne podziękowania Recenzentom za ich cenne uwagi i spostrzeżenia podnoszące wartość zeszytu naukowego.

Dziękujemy za współpracę dotychczasowym autorom i wyrażamy nadzieję, iż krąg osób zainteresowanych publikowaniem swoich osiągnięć naukowych w kolejnych zeszytach się poszerzy.

Redaktorzy